

ТЕОДОР КУРПІТА

Небесний Гість

святомиколаївська картина
для молоді

Л Ь В І В

„УНІВЕРЗУМ”

1937

Друж. Мехішкєй — Теодор, Львів, Бляхарська 9. Тел. 234-76.

45(2у) 5-660

ДІЄВІ ОСОБИ:

**Св. Миколай
Ангел Хоронитель
Батько
Мати
Марійка
Оля
Івась
Сніжинка I
Сніжинка II
Чортик.**

} їхні діти

Львівська державна
наукова бібліотека

№ 5852

ДІЯ

Сцена представляє вбогу селянську хату. Марійка й Оля роблять при столі квітки й завітчують ними образ св. Миколая.

ЯВА І.

ОЛЯ: Отож спішися ти, Марійко,
Бо праці маємо багато!

МАРІЙКА: Ще зроблю все. Бувало тато
Бере мене малу пестійку
На руки й каже: Глянь, дитино,
Який Господь для нас ласкавий
І в нічку темну, хуртовинну
В наш дім доріжку гостям править!
Прийде Угодник і янголи,
Дарунків з неба в них багато...
А всі злі діти — то ніколи
Від них дару не будуть мати!
У школі треба гарно вчитись,
Любити Бога й землю рідну
І в світі злomu не коритись
Та з трудів вийти все побідно!

ОЛЯ (сумовито):

Ой важко тата пригадати,
Що десь погиб в незнанім полі!

МАРІЙКА: Якби живий був — бідувати
Не дав би нам, сестричко Олю!
І хліб би був, дрова і любо

У тій непаленій хатині...
 І вітер стріхи би не скубав
 Та сонце нам світило б нині.
 А так малими сиротами
 Лишились ми тепер без тата!

ОЛЯ: Мені, сестричко, жалко мами,
 Бо сліз пролляла так багато...
 І часом сниться він, що їде
 Серед стрілецтва на буланім,
 Здається, ось до хати прийде
 І серед нас, мов лицар стане...
 І любо всіх нас розпитає,
 Чи ми голодні, чи обуті...
 Усе, що сниться, проминає,
 Вже серед нас йому не бути!

МАРІЙКА: У Бога, сестро, все можливе!
 Святий Микола — Чудотворець
 Нераз робив велике диво
 І вів людей по хвилях моря!...
 Може і наші мольби щирі
 Господь вислухує у раю
 І наша радість серед миру
 На подив другим нам засяє!...

ЯВА II.

ІВАСЬ (вбігає, несучи під пахою книжки):
 Рахунки, спів, природа, вправи —
 Мабуть навчився вже всього.
 А, гарну маєте забаву!
 Так образ прикрасить Його!
 Тієї ж ночі бо загляне

У нашу хату Миколай
І в світлім дарі довгожданім,
Побачим власним оком рай!

ОЛЯ (радісно): Так, так, Івасю, прийде
в хату

Святий Угодник в ніч до нас
І дари дасть Він нам багаті
У цей Його славетній час!

ІВАСЬ (до Олі): А ти чого собі бажаєш?

ОЛЯ: Щоб тато нам вернув з війни!

ІВАСЬ (до Марійки):
А ти яке бажання маєш?

МАРІЙКА (зі слізми):
Щоб горя день минув сумний!
ІВАСЬ: Бажання ваші є здійснимі —
Тепер розкажу вам свої.
Бажаю, щоб Цей Гість неземний
Прохання вислухав мої,
А це, щоб дав мені шаблюку,
Коня і шапку мазепинку,
Щоб міг я батькові всю муку
Вкоїти хоч би на хвилинку.

ОЛЯ: Та ти маленький ще, Іванку,
Куди тобі стрільцем вже бути!

ІВАСЬ (рішуче):
Колись одного таки ранку,
Щоби лиш де коня добути,
Поїду я у край далекий,

Де тато бідний наш в неволі
І серед голоду і спеки
Я шлях йому простелю волі.
Я визволю його з неволі!

МАРІЙКА (гладить його по головці):
Бажання дійсно гарні в тебе,
Ти наш маленький, любий брате!
Може Бог вислухає в небі
Твоїх бажань і все післати
Ізволить світлим Миколаєм!

ІВАСЬ (певний себе):
Що так це буде — прочуваю!

МАРІЙКА (сумно):
Чогось мені на серці важко,
Неначе б в грудях був тут камінь!

ІВАСЬ (до Марійки глумливо):
Ти все тріпочешся, як пташка —
Перед холодними вітрами.

МАРІЙКА: Так сумно, як згадаю любі,
В червоних путах Україну,
Що гірко плаче, важко тужить
І вся обернена в руїну.
В ту ніч, як мама нам казала,
Він в кожну хату заглядає
І сонце радості всім сяло,
Бо кожний здавна добре знає,
Що від убогої хатини
В своїй дорозі не одійде
І сльози бідної дитини

Утерти даром Божим прийде.
 — Сьогодні лячно це згадати —
 Храми Господні там розбиті,
 З церков там сірі казмати,
 Слізми і кровю вщерть, надиті...,
 Там, де колись неслися співи
 І сам Христос ходив по полі —
 Там нині кат лютує гнівом
 І люд заковує в неволю.
 Христа розп'яли раз Погани,
 А учнів тисячі катують
 Звізди червоної тирани.

ОЛЯ: Не плач, сестричко! Чейже чує
 Господь їх плач і люті муки,
 Прийде колись їм час відплати
 І сковані — звільняться руки!
 Христос також три дні був мертвий,
 Але пізніше встав у славі.
 Діло велике хоче жертви!
 По ночі в с е йде день яскравий!

ЯВА III.

МАТИ (входить із клунком під пахою):
 Ви не спите ще, діточки?
 Я ось тепер вертаю з міста.
 Шлях скрізь сніжистий і ховзький,
 Що ледве вспіла тут добігти...
 Ох, змучилась!... Нема кому
 З терпінням моїм поділитись!...
 (Кладе клунок і сідає коло дітей).
 Прийдеться знов цілу зиму
 В холодній хаті не топити...

ІВАСЬ (радісно, потішаюче):
 О, люба нене, не журись,
 Як Миколай прийде до нас тут —
 Я шаблею від Нього — блись!
 І на недолю зроблю наступ!

МАТИ (приголублює його до себе):
 — Ах, ти мій сверщику малий,
 Моя ти радісна надіє!...

ІВАСЬ: Зведу з бідою бій страшний
 І іншим духом скрізь повіє!...

МАТИ: Щоб Господь дав, щоби для нас
 Вже раз з-за хмар засяло сонце!

ІВАСЬ: Прийде ще, мамо, любий час
 І в наше те мале віконце
 Засяє блиск нових надій.

ОЛЯ: Пора вечеряти, мамусю,
 Вже пізна ніч, скрізь люди сплять!

ІВАСЬ: До сну я зовсім не спішуся,
 На гостей треба дожидать!

ЯВА IV.

І. СНІЖИНКА (входить, стукаючи в двері):
 Пустить, будь ласка, трохи в хату!

МАРІЙКА: О, Сніжинки!...

ІВАСЬ (схопившись із місця, сердито):

Та замерзати
 Із вами тут не хочу я!
 На вікнах гарні ви нам квіти
 Малюєте у кожную ніч...
 І ще пустити вас до хати,
 Моє тут слово вам лиш: Пріч!

II. СНІЖИНКА:

Та ти не змерзнеш вже, дитино!
 Я вістку радісну несу,
 Що з неба тут до вас вже лине
 Святий Микола і весь сум —

I. СНІЖИНКА:

Пропаде миттю, бо дарунків
 У них цілісінька гора!

МАТИ (радісно):

Приходить радісна пора.

ІВАСЬ: Як так — то просимо, сніжинки!

II. СНІЖИНКА:

Ось-ось будуть у вашім домі,
 Бо ми Його є вістуни!

(На дворі чути гомін дзвінка).

Ось слухайте — дзвіночок дзвонить!

ОЛЯ (дивиться через вікно):

Так, так, ідуть уже вони!

МАТИ: Тепер тихонько, ані мур!

ІВАСЬ (до Сніжинки):

Сніжинко — таж не балагур!

ЯВА V.

СВ. МИКОЛАЙ (входить із Ангелом Хоронителем):

Мир дому тому і живучим
У ньому людям! Що ж то ви
Не йдете спати, спільно ждучи,
Доки не прийду я з вершин?

МАТИ: Так, світлий Отче Миколаю,
На тебе ждемо ми весь рік
І просьбу ми до Тебе маєм:
Подай на смутки наші лік!
Мій муж, а батько цих діточок
З війни до нині не вернув
І в тузі йде нам кожний рочок...
Ти дійсність відверни страшну,
Подай же нам якийсь рятунок
І поміч нам якусь подай!
АНГЕЛ ХОРОН.:

Для вас всіх маємо дарунок!
Про вас все тямить Миколай!
СВ. МИКОЛАЙ: Ми знаємо всі ваші болі
І це кажу вам в Божий час,
Що просьба матери і Олі
Словниться зараз серед вас.
І як бажала ця Марійка —
Скінчиться навісна пора,
І радости нова зоря
Вас опромінить тут за хвилику!
(до Івася)

Тобі, мій лицаре безвусий,
Я теж даруночки приніс,
Що дійсним станеш усусусом,
Щоб тільки трошки ти підріс.
(Ангел подає св. Миколаєві дарунки)

Мене у дім проводив просто.
 Що визволив мене з неволі
 І дітям повернув на радість,
 Щоби втишить їм сум і болі
 І в кожному горю їм порадить!

СВ. МИКОЛАЙ: Ідіть тепер у другу хату
 І тіштеся, хваліте Бога,
 Бо в Ньому наша перемога!

ІВАСЬ: Як так — спасибіг. Ходім, тату.
 Ти все розкажеш нам, що було
 За той так довгий час з тобою!
 (Усі виходять, кланяючись низько).

СВ. МИКОЛАЙ: Ідіть! Я вільною стопою
 Піду звідсіля хата в хату
 Дарунки діточкам роздати!

АНГЕЛ ХОРОНИТЕЛЬ:

Святий наш Отче Миколаю,
 Ще заки в путь ми поманджаєм,
 Поглянь, Святителю, довкола,
 Зібрались тут вкраїнські діти,
 Надією в них сяють чола...
 Небесним радісним привітом
 Промов до них святе слівце
 І дай даруночки гарненькі,
 Щоб дітям любим і чемненьким
 Засяло радістю лице!

СВ. МИКОЛАЙ (звернувшись до дітей):
 В Імя Отця і Бога Сина
 Й Святого Духа. Діточки,
 Мої коштовнії перлини,
 Я радий з того є такий,

Що ви зійшлися так громадно,
Щоб славу Божу повітати.
Це дуже гарно і прикладно,
З вас всі повинні примір брати.
Отець Небесний всіх вас любить
І нині, як на землю йшли ми,
Казав мені й ангелам любим,
Щоб українську дитину
В опіку ангельську узяти
Його святого омофору
І дари райські вам роздати —
У нинішню ту світлу пору.
Я знаю вас. Ті мольби ваші
Перлинами у небі сяють
І вірте: Прийдуть дні вам кращі
І рідні прапори замають!
Не тратьте віри. Цар Небесний
Про вас все тямить в небесах,
Осінний сум під сонцем щезне,
Весняна вернеться краса!
Лиш з Богом діло починайте
І з Богом радісно кінчіть,
Безвпинно ум свій просвічайте,
В чеснотах душі золотіть.
А буде користь з вас премнога
І зішле Бог вам благодать,
Як серед народу свого
Добро будете засівать!
І з душ юнацьких сійте, діти,
Посвяти посів золотий,
Хай ваші діла, наче квіти
Заквітнуть серед злих людей!
Я сподіюсь, що ті слова ви
До серця візьмете собі
І для Христа та Його слави

Охоче б вмерли в боротьбі.
 За це, мої ви дороженькі,
 Дарунки гарні вам роздам,
 Щоб дальше ви мольби щиренькі
 Вносили Божим небесам.
 Тепер, ангели і сніжинки,
 Роздайте дари в скору мить
 Для кожної отут дитинки,
 Що з салі так на нас глядить!
 Нехай нас згадують приємно
 І нинішній веселий час
 Та хай до дому йдуть, бо зимно,
 Як і для них — так і для нас.

ЯВА VI.

ЧОРТИК (вбігає та тягне з собою саноч-
 ки з різґами):

Не всі дарунків заслужили,
 Святий Ти Отче Миколаю,
 Бо декотрі з них зло робили,
 А хто робив, я добре знаю.
 Їм краще би сьогодні дати
 Ось ті дарунки, що є в мене,
 Щоб мав чим вчити вдома тато
 І щоб в пригоді були нені!
 Марійка задачів не робить,
 Степан не вчиться знов природи,
 Микольцьо радирку все дробить
 І пізно в школу Гриць приходить...
 І їм за це ще тут подарки?
 Хіба від мене, Миколаю!

СВ. МИКОЛАЙ (гнівно):
 Мовчи, діволе, не гаркай!

Хто що робив, я добре знаю.
 В твоїх словах сама облуда
 І тут тобі сьогодні кажу,
 Нічо зі слів твоїх не буде.
 Іди звідсіль в пекольную саджу
 І не веди дітей в безодню,
 Бо з волі Господа сьогодні
 Тебе зовсім ось тут не буде!
 Тепер ви, дітоньки, до мене
 Прийдіть і станьте коло сцени!

ЧОРТИК (до дітей):

Ходіть! Даруночок цінний
 Із вас дістане нині кожне,
 Що було добре і побожне.
 А тим, що зло робили все,
 Їм чортик різгу піднесе,
 Щоби його не забували
 І далі злобу похваляли!
 (Слідує роздача дарунків).

СВ. МИКОЛАЙ:

Ось і дарункам вже кінець
 І всі заслужено дістали.
 Я взяти більш не міг. Вітрець,
 Мороз снігом позасували
 Усі стежки з небесних брам —
 І тяжко було б нести нам...
 Ну, так прощайте. Вчіться в школі,
 Пізнайте Правду і Красу
 Та відганяйте смуток дум,
 Що вас давить, неначе камінь!

ЧОРТИК (сміючись):

Колись йому вже буде амінь!

0,48 (1986) 16

5852

СВ. МИКОЛАЙ:

Прощайте ж, діти! В цю ще ніч
Ми мусим йти за Збруч далеко,
Бо там також діток безліч.
В цю хуртовинну ніч жорстоку
На нас чекає серед сліз,
Чека гостини Миколая,
Щоб дарів гарних я приніс
Їм з Божого святого раю.
Ляльок і коників буланих,
Мої дітки, не треба їм.
У них там голод, біль і рани,
Кайдани, тюрми й нагаї...
Їм треба хліба, хліба, діти,
Їм треба сонечка надій,
Що той пекольний буревій
Не буде довго вже шаліти!
Я йду туди. Втишу їм болі
Знаком небесного хреста
І скажу їм: Ось - ось над полем
Засяє зірка золота.

(до Ангелів):

Ви решту дарів на санчата
До купи гарно положіть,
А ви, маленькі, знов тягніть
Те все в країну смерти й ката!
Пращайте, дітоньки, за рік
В той час до вас я знов прибуду,
Знова дарунків дам безліч.

ЧОРТИК: Про вас я рівнож не забуду!
(Миколай сідає на саночки. Сніжинки
тягнуть).

З А Н А В І С А .

ТЕОДОР КУРПІТА

Небесний Гість

святомиколаївська картина
для молоді

Л Ь В І В
„УНІВЕРЗУМ”
1937

Друж. Мехіський — Телетор, Львів, Бляхарська 9. Тел. 234-76.